

Tarihsel Tasarım Sürecinde Mevcut Eşgüdüm ve Uygulama Çerçevesinde Eğitim Yöntem ve Tekniklerinde Yeni Teknolojilerin Kullanımının İncelenmesi

Osman ÖZDEMİR

MEB Eğitim Yöneticisi

osmanozdemircimbom@gmail.com, ORCID:0009-0008-4301-322X

Eyüp ÖZGÜN

MEB Eğitim Yöneticisi

ozguneyup@gmail.com, ORCID:0009-0002-1860-7786

Mehmet Barış İL

MEB Eğitim Yöneticisi

mhmtbrsil@gmail.com, ORCID:0009-0005-7306-5619

Songül ELHAKAN

Sosyal Bilgiler Öğretmeni

guleson1212@gmail.com, ORCID:0009-0009-6930-441X

Özet

Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne katılımı sürecine öne çıkan en önemli başlıklardan biri hiç kuşkusuz eğitimidir. Günümüzde ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim kurumlarında öğrencilere kazandırılmak istenen tutumlardan biri hiç kuşkusuz eğitimde yeni teknolojilerin kullanımının öğrenilmesidir. Elektronik

ve haberleşme teknolojisi öğrencilerin hızla gelişen alanlarında mezun olduktan sonra da güncel kalmalarının tek yolu eğitimde yeni teknolojilerin kullanımının sürdürülmesi yöntemiyle yaşam boyu öğrenmeyi sağlamalarıdır. Ayrıca öğrenciliklerinde geliştirdikleri bu tutumu öğretmenlik mesleklerinde kendi öğrencilerine de kazandırmaları beklenir. Öğrencilerde eğitimde yeni teknolojilerin kullanımının sürdürülmesi yöntemiyle yaşam boyu öğrenme tutumu geliştirip güçlendirmek öğrencilere kazandırılmak istenen diğer tutum, beceri ve alışkanlıklara göre farklılıklar içermektedir. Eğitimde yeni teknolojilerin kullanımının sürdürülmesi yöntemiyle yaşam boyu öğrenme tutumunun geliştirilmesi, öğrencilerin bilgi toplama gibi yeni beceriler kazanmasının yanı sıra öğrenme ile ilgili bazı özel tutum ve istekleri geliştirmesini de içermektedir. Eğitimde yeni teknolojilerin kullanımının sürdürülmesi yöntemiyle yaşam boyu öğrenme ile ilişkili diğer bir konu da kendi kendine öğrenmedir. Kendi kendine öğrenenlerin genel olarak belli özellikleri, tutumları ve becerileri vardır. Bu tutumlar öğrenmenin kişisel sorumluluk olduğunu, problemlere meydan okuma gibi bir yaklaşımı ve öğrenmeye istekli olmayı içerir. Eğitimde yeni teknolojilerin kullanımının sürdürülmesi yöntemiyle yaşam boyu öğrenme özellikleri, motivasyonlu, bağımsız, öz disiplinli ve özgüvenli olmayı içermektedir. Becerileri ise temel çalışma becerileri ve zaman yönetimini içermektedir. Eğitim ve öğretim süreçlerinde öğrencilere kapalı uçlu problemler yerine, çözümün açık olmadığı tasarım gibi etkinliklerin sunulması, öğrenilen materyalin bütünleştirilmesini, deney ve araştırma yollarıyla bilginin keşfini gerektireceğinden yaşam boyu öğrenme için gerekli beceri ve tutumları geliştirmesinde yardımcı olabilir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim Yöntem ve Tekniği, Yeni Teknoloji, Tasarım Süreci, Eşgüdüm ve Uygulama

Examination of the Use of New Technologies in Educational Methods and Techniques within the Framework of Existing Coordination and Application in the Historical Design Process

Abstract

One of the most important topics that stand out in the process of Turkey's candidacy for the European Union is undoubtedly education. Undoubtedly, one of the attitudes that are desired to be imparted to students in primary, secondary and higher education institutions today is to learn the use of new technologies in education. Electronics and communication technology The only way for students to stay up-to-date after graduating in their rapidly developing fields is to ensure lifelong learning by maintaining the use of new technologies in education. In addition, they are expected to acquire this attitude that they developed during their student life to their own students in the teaching profession. Developing and strengthening lifelong learning attitude by maintaining the use of new technologies in education among students includes differences according to other attitudes, skills and habits that students want to acquire. The development of

a lifelong learning attitude by maintaining the use of new technologies in education involves students gaining new skills such as information collection, as well as developing some special attitudes and desires related to learning. Another issue related to lifelong learning through the method of maintaining the use of new technologies in education is self-learning. Self-learners generally have certain characteristics, attitudes and skills. These attitudes include that learning is a personal responsibility, an approach such as challenging problems, and a willingness to learn. Lifelong learning characteristics include being motivated, independent, self-disciplined and self-confident by the method of maintaining the use of new technologies in education. His skills include basic study skills and time management. Presenting activities such as design, where the solution is not obvious, instead of closed-ended problems to students in education and training processes, can help them develop the skills and attitudes necessary for lifelong learning, as it will require the integration of the learned material, the discovery of knowledge through experiments and research.

Key Words: Training Methods and Techniques, New Technology, Design Process, Coordination and Implementation

Giriş

Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik programlarının temel hedeflerinin başında bilgi ve iletişim teknolojileri desteğinde sürdürülebilir ve geliştirilebilir yaşam boyu eğitimin etkin kılınması gelmektedir (Anil, 2020).

Bu eğitim ve gençlik programlarının hemen hemen her birinde eğitimde bilgi ve iletişim teknolojileri katkısı ve kullanımı öngörülmektedir (European Comission. Research Networking in Europe, 2017).

Günümüzde ilk, orta ve yüksek dereceli öğretim kurumlarında öğrencilere kazandırılmak istenen tutumlardan biri hiç kuşkusuz eğitimde yeni teknolojilerin kullanımının öğrenilmesidir.

Elektronik vebhaberleşme teknolojisi öğrencilerin hızla gelişen alanlarında mezun olduktan sonra da güncel kalmalarının tek yolu eğitimde yeni teknolojilerin kullanımının sürdürülmesi yöntemiyle yaşam boyu öğrenmeyi sağlamalarıdır (McHaney ve diğ., 2020).

Ayrıca öğrenciliklerinde geliştirdikleri bu tutumu öğretmenlik mesleklerinde kendi öğrencilerine de kazandırmaları beklenir.

Öğrencilerde eğitimde yeni teknolojilerin kullanımının sürdürülmesi yöntemiyle yaşam boyu öğrenme tutumu geliştirip güçlendirmek öğrencilere kazandırılmak istenen diğer tutum, beceri ve alışkanlıklara göre farklılıklar içermektedir (European Comission. Research Networking in Europe, 2017).

Eğitimde yeni teknolojilerin kullanımının sürdürülmesi yöntemiyle yaşam boyu öğrenme tutumunun geliştirilmesi, öğrencilerin bilgi toplama gibi yeni beceriler kazanmasının yanı sıra öğrenme ile ilgili bazı özel tutum ve istekleri geliştirmesini de içermektedir (McHaney ve diğ., 2020).

Eğitimde yeni teknolojilerin kullanımının sürdürülmesi yöntemiyle yaşam boyu öğrenme ile ilişkili diğer bir konu da kendi kendine öğrenmedir. Kendi kendine öğrenenlerin genel olarak belli özellikleri, tutumları ve becerileri vardır. Bu tutumlar öğrenmenin kişisel sorumluluk olduğunu, problemlere meydan okuma gibi biryaklaşımı ve öğrenmeye istekli olmayı içerir. Eğitimde yeni teknolojilerin kullanımının sürdürülmesi yöntemiyle yaşam boyu öğrenme özellikleri, motivasyonlu, bağımsız, öz disiplinli ve özgüvenli olmayı içermektedir. Becerileri ise temel çalışma becerileri ve zaman yönetimini içermektedir (Anil, 2020).

Eğitimde yeni teknolojilerin kullanımının sürdürülmesi yöntemiyle yaşam boyu öğrenme çerçevesinde öğretmen ve öğrencilerin edilgen eğitim anlayışından vazgeçmeleri ve etkin öğrenme yöntemlerini gerçekleştirmelidirler (Islam, 2023).

Öğrenciye kapalı uçlu problemler yerine, çözümün açık olmadığı tasarım gibi etkinliklerin sunulması, öğrenilen materyalin bütünleştirilmesini, deney ve araştırma yollarıyla bilginin keşfini gerektireceğinden yaşam boyu öğrenme için gerekli beceri ve tutumları geliştirmesinde yardımcı olabilir (McHaney ve diğ., 2020).

Tarihsel Tasarımın Genel Seyri ve Gelişim Süreci

Geçmiş 1963'te imzalanan anlaşmaya dayanan Avrupa Birliği-Türkiye ilişkileri gerçekleşen adaylık statüsü ile ivme kazanmıştır. Avrupa Birliği, kendi bütçesinden veya Avrupa Yatırım Bankası kanalı ile çeşitli programlar ve ikili anlaşmalar çerçevesinde Türkiye'ye mali destek vermektedir (Islam, 2023).

Altyapının geliştirilmesine ve uyumlanmaya yönelik ikili anlaşmalara dayalı destekler dışında, araştırma ve teknolojik geliştirme ile ilgili destek ağırlıklı olarak Akdeniz ülkeleri ile AB'nin ilişkilerini geliştirmeye yönelik kısaca MEDA adıyla anılan programlar çerçevesinde medya, çevre gibi bazı konulardaki projelerle gerçekleşmiştir (Anil, 2020).

Akdeniz Bölgesi programları içinde bilgi teknolojileri ve içeriği ile ilgilenenler için önemli olan Avrupa-Akdeniz Bilgi Toplumu Programı EUMEDIS'dir. 35 milyon Euro ayrılan bu program AB'nin küresel bilgi toplumunun gelişmesini hedefleyen en büyük bölgesel projesidir (Howell, 2023).

EUMEDIS kapsamında:

- 1.Eğitimde bilgi-iletişim teknolojilerinin kullanımı,
- 2.Elektronik ticaret ve elektronik işbirliği,
- 3.Sağlık ağlarının oluşturulması,
- 4.Kültürel miras ve turizm alanında çoklu ortam erişimi,
- 5.Sanayide ve yeni buluşların geliştirilmesinde bilgi-iletişim teknolojilerinin geliştirilmesi hedeflenmektedir (Anil, 2020).

Türkiye'nin kabul edildiği diğer bir kaç program arasında Socrates ve Leonardo gibi eğitimle ilgili projeler vardır. Yakın bir dönemde uygulamaya giren Çerçeve Programında anahtar sözcükler “bütünleşme”, “yayıma” ve “yakınsama”dır.

Bu programda Türkiye genelde Üçüncü Ülkeler kategorisinde yer almakta olup katılım Avrupa Birliği ülkelerinden bir ortağın aracılığı ile ve katılımı bizzat finanse ederek mümkün olmaktadır (Howell, 2023).

Diğer bir gelişme TÜBİTAK'ın Bilgi Teknolojileri Programı'na Türkiye'den katılımları destekleme kararı almış olmasıdır. Her programda bir enformasyon ögesi olabileceği için diğer belli konulardaki programların başlıkları şöyledir:

- 1.Yaşam kalitesi ve canlı kaynakların yönetimi (Life)
- 2.Kullanıcıya dost bilgi toplumu teknolojileri (IST veya UFIS)

- 3.Rekabetçi ve sürdürülebilir büyüme (Growth)
- 4.Enerji, çevre ve sürdürülebilir kalkınma (EESD)
- 5.Nükleer enerji (FP5-Euratom) (Anil, 2020).

Bilgi Toplumu Genel Direktörlüğü'nün yürüttüğü Bilgi Toplumu Teknolojileri Programının alt başlıkları ise şunlardır:

- 1.Yurttaşlar için sistemler ve hizmetler:
(KA1)
- 2.Yeni çalışma yöntemleri ve elektronik ticaret:
(KA2)
- 3.Çoklu Ortam İçerik ve Araçları:
(KA3)
- 4.Temel teknolojiler ve altyapı:
(KA4) (Anil, 2020).

Bu dört ana programı destekleyici bir kaç alt program daha vardır. “Çoklu ortam içerik ve araçları” alt programı altında “Bilimsel ve kültürel mirasa erişim” ve “kültürel mirasın sayısal ortamda korunması” alt programları kütüphanelere içerik geliştirme alanında proje üretme olanağı vermektedir (Howard, 2017).

Çerçeve Programı bu “konulu (thematic) programlar” yanında birkaç da yatay program içermektedir. Alternatif finansman olanakları ile bu projelere de yine Avrupa'dan ortaklar kanalı ile girmek olasıdır (Howell, 2023).

Bilimsel bütünlüğü olan ve teknoloji yanı ağır basan bu araştırma programları dışında Bilgi Toplumu Genel Müdürlüğü daha pazara yönelik ya da sosyo-ekonomik sorunlarla ilgili çalışmalar da yapmaktadır (European Comission. Research Networking in Europe, 2017).

Bunlardan 1998 ve 1999 yıllarında başlatılan ve günümüze dek süren “İnternet Action Plan” daha güvenli bir internet ortamı, “PROMISE” ise bilgi toplumunun sosyo-ekonomik yararları konularını kapsamaktadır (Howard, 2017).

Bilgi toplumu ile ilgili diğer bazı programlar şunlardır:

1. Uziletişim ağları ve hizmetleri ile ilgili olan:

TEN-Telecom

2. Eğitim İşletmelerine yönelik yenilikçiliği teşvik eden:

Innovation and SME

3. Televizyon, bilgisayar ve ağlar ortamında erişilecek eğitsel ve kültürel ürünleri geliştirmeyi hedefleyen:

EMTF (Educational Multimedia Task Force)

4. Standardizasyonla ilgili olan:

ISIS (Information Society Initiative in Standardisation)

5. Modern iletişim yöntem ve tekniklerini kapsayan:

Telematics Uygulama Programı (Anil, 2020).

Yukarıda yer alan sistem programlarından biri olarak karşımıza çıkan Telematics Avrupa temasında Çerçeve Programı olmakla birlikte bazı projeleri henüz bitmemiştir, günümüzde de devam etmekle birlikte her geçen geliştirilerek daha geniş ağ ortam bağlantılarına kavuşmaktadır.

Mevcut Eşgüdüm ve Uygulama Sürecinde Eğitim Yöntem ve Tekniklerinde Yeni Teknolojilerin Kullanımı

Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik programlarının ivme kazanması Türkiye başta olmak üzere kendi içerisinde ve periferinde yaygınlaşması yirminci yüzyılın eşiğinde alabildiğine hızlanmıştır (Erdoğan ve Alemdar, 2021).

1999 tarihli Bologna Deklarasyonu ile Avrupa yüksek öğretiminde yeni bir süreç başlamıştır. Avrupa'da yüksek öğretim sistemlerinin birbirine uyumlu, karşılaştırılabilir bir hâle getirilmesi, üniversiteler arası ortak bir genel yapı oluşturulması, Diploma Eki (Diploma Supplement) uygulamasının yürürlüğe konulması, yüksek öğretimde lisans ve yüksek lisans derecelerinin

Avrupa ülkeleri tarafından tanınması gibi önemli kararlarının alındığı Socrates programının temelleri, Avrupa Birliği anlaşmasının 149.ve 150. ifadelerine dayanmaktadır (Howard, 2017).

Avrupa Birliği anlaşmasının söz konusu hükümleri çerçevesinde oluşturulan ve genel kabul gören bu ifadelerle göre Avrupa Birliği, eğitimde kaliteyi artırmak için çeşitli çalışmalar yapmayı planlamaktadır (European Commission. Research Networking in Europe, 2017).

Avrupa Birliği ülkelerindeki yüksek öğretim programlarındaki süre, içerik ve derecedeki farklılıklar Avrupa yüksek öğretim alanının oluşturulabilmesi için gerekli minimum standartların oluşturulmasını ve yüksek öğretim programlarının bu belirlenen standartları yerine getirebilecek nitelikte olmasını gerektirir (Brett and Motterdam, 2020).

Socrates genel eğitim programı içerisinde yer alan Erasmus (yüksek öğretim programı) 1987 yılında başlamış ve “Joint Study Programı” içerisinde 10 yıllık bir pilot uygulama sonrasında asıl uygulama sürecine geçilmiştir (Erdoğan ve Alemdar, 2021).

Erasmus programının devamlılığını sağlayan en önemli faktör programa dahil olan yüksek öğretim kurumları arasında katılımcı ve öğretim üyesi değişimine (hareketliliğine) olanak sağlanmasıdır (European Commission. Research Networking in Europe, 2017).

Bu durum birbirlerinden program, içerik, süre olarak farklılaşan Avrupa yüksek öğretim programlarının denkliğinin sağlanabilmesi konusunu gündeme getirmiştir. Bu da yüksek öğretim programlarının standartları ve yüksek öğretimde kalite konusunu akla getirmektedir.

Erasmus programı ile başlatılan Avrupa yüksek öğretim alanının tam olarak uygulanabilmesi için yüksek öğretim programlarında belli niteliklerin (qualification) sağlanması gerekmektedir (Erdoğan ve Alemdar, 2021).

UNESCO-CEPES sözlüğünde niteliğin yeterlikler ve bilgi becerilerle ilişkili olması nedeni ile önemli olduğu ve yüksek öğretimde farklı derecelere (lisans, yüksek lisans, doktora) kazanıldığı belirtilmiştir. Bu durum Avrupa’da yüksek öğretimde ulusal düzeyde kalite çerçevesinin belirlenmesini gündeme getirmiştir (European Commission. Research Networking in Europe, 2017).

CEPES sözlüğü, kalite çerçevesini bir yüksek öğretim programının yükü, düzey, kalite açısından ulusal olarak tanınmasına olanak sağlayan karmaşık bir ana çerçeve olarak tanımlamıştır (Brett and Motterdam, 2020).

Ulusal düzeyde belirlenen bu kalite çerçevesinin amaçları şunlardır:

- 1.Yüksek öğretim düzeyinde program geliştirme çalışmalarına ve programlarındüzenlenmesine temel oluşturmak,
- 2.Katılımcı ve öğretim üyesi hareketliliğine olanak sağlamak,
- 3.Çalışma sürelerinin ve kredilerin tanınmasını sağlamaktır (Anil, 2020).

Ulusal düzeyde belirlenen bu kalite çerçevesinde temel olarak iki tür akreditasyon mevcuttur:

1.Kurumsal Akreditasyon:

Bir yüksek öğretim kurumunun tüm programları,alanları ile akredite edilmesidir,

2.Alan/Konu Alanı Akreditasyonu:

Belli bir alandaki program ya da ders içeriklerinin önceden belirlenmiş standartlara göre akreditasyon kurumlarınca akredite edilmesidir (Anil, 2020).

Akreditasyon konusu Avrupa ülkelerindeki eğitim kurumları için yeni bir konudur. Avrupa’da yüksek öğretimde programların karşılaştırılabilir bir niteliğe kavuşturulması için Tuning projesi gibi projelerle çeşitli konu alanlarına ilişkin standartların oluşturulmasına yönelik çalışmalar yürütülmektedir (European Comission. Research Networking in Europe, 2017).

Tuning projesi eğitim sistemleri yerine eğitim yapıları ve içerik (konu alanları) üzerinde durmuştur. Bunun nedeni eğitim sistemlerinin devletin sorumluluğunda olması ancak eğitim yapıları ve konu alanlarının yüksek öğretim kurumlarının sorumluluğunda olmasıdır (Brett and Motterdam, 2020).

Tuning projesi öğrenme ürünleri, genel akademik yeterlikler ve konu alanı yeterlikleri üzerinde durmuş ve öğrenme-öğretme süreçlerinin düzenlenmesinde ve değerlendirmede öğrenme ürünlerinin önemini vurgulamıştır (Brett and Motterdam, 2020).

Avrupa’da Bologna Deklarasyonu ile birlikte 2010 yılına kadar Avrupa Yüksek Öğretim Alanı’nın oluşturulması hedefi açıkça ortaya konmuş ve bu süreç başarılı bir şekilde oluşturulmuştur (European Comission. Research Networking in Europe, 2017).

Bologna sürecinin tamamlanması ile katılımcı ülkelerde isteyen öğrencinin istediği ülke ve üniversitede eğitime başlaması, eğitimini devam ettirmesi ve gerektiğinde farklı bir ülkede başka bir üniversitede eğitimine devam edebilme olanağının tanınması mümkün olduğundan öğrenci sirkülasyonu da olabildiğince hızlanmıştır (Schriewer, 2020).

Bunun için de katılımcı ülkeler arasında tüm yüksek öğretim kurumlarınca kabul edilebilecek kalite standartlarının tespiti gerekiyordu. Programların akreditasyonunu gündeme getiren bu süreçte, dışsal olarak oluşturulmuş kriter/standartlara program, derece ya da kurumun ne kadar uygun olduğu ortaya konulmuştur. Yani akreditasyon sürecinde herhangi bir program (mimarlık, tıp fakültesi, inşaat mühendisliği, İngilizce öğretmenliği vb.), derece (lisans, yüksek lisans vs.) ya da kurum söz konusudur (Brett and Motterdam, 2020).

Bologna Deklarasyonu'na göre söz konusu programların akreditasyon sürecinden önce akreditasyonu yapılacak konu alanına ilişkin yeterliklerin net olarak belirlenmiş olması gerekir (McQuail and Windahl, 2021).

Yeterliklerin Belirlenmesinde Avrupa Yüksek Eğitimde Kalite Yapılanması (Qualification Structures in European Higher Education) toplantısında kalite standardının belirlenmesinde temel olarak şu yaklaşımlardan yararlanılabileceği belirtilmiştir:

- 1.Zaman Odaklı Yaklaşımlar,
- 2.Krediler,
- 3.Konu Alanındaki Ana Ölçütlerin (Benchmarks) Belirlenmesi,
- 4.Öğrenme Ürünleri ve Yeterliklerin Tanımlanması (McHaney ve diğ., 2020).

Nitekim Avrupa'da Bologna süreci ile başlayan dönemde yüksek öğretimde kalite yapısını (qualification structures) belirlemede farklı yöntemler kullanılmaktadır.

1.Lisans-yüksek lisans düzeyindeki genel yeterliklerin belirlenmesi:

Kalite Göstergesi (Joint Quality Indicator),

Avrupa Milletlerarası Değerlendirme Projesi (Trans-national European Evaluation Project-TEEP),

- 2.Lisans-yüksek lisans düzeyinde konu alanı ölçütlerinin belirlenmesi (TuningProjesi),
- 3.Uluslararası düzeyde kredilendirme çalışmaları: (European Credit Transfer System-ECTS),
- 4.Öğrenme ürünleri ve özel-genel yeterliklerin belirlenmesi: (İngiltere, İrlanda,Danimarka),
- 5.Düzy tanımlayıcılar: (İrlanda) (Brett and Motterdam, 2020).

Bu yaklaşımlardan biri olan kredi transferi ile ilgili olarak Yeterliklerin Belirlenmesinde Avrupa Yüksek Eğitiminde Kalite Yapılanması (Qualification Structures in European Higher Education) çerçevesinde gerçekleştirilen Zürihtoplantısında ECTS'in şu amaçlarla düzenlendiği belirtilmiştir:

- 1.Avrupa ülkelerindeki yüksek öğretim programları arasında öğrenci geçişliliğini daha kolay hâle getirme.
- 2.Erasmus kapsamındaki öğrencilerin kalitesini yükseltmek ve akademik tanınmayı artırma,
- 3.Yüksek eğitimde Avrupa boyutunu geliştirme,
- 4.Uluslararası ve ulusal düzeyde hareketliliği artırma,
- 5.Yüksek öğrenime geçişi destekleme,
- 6.Yaşam boyu öğrenmeyi (LLL) artırma,
- 7.İş piyasasına girişi destekleme,
- 8.AB eğitim sistemleri arasında rekabeti ve geçişliliği artırma (Bozkurt, 2019).

Yüksek öğretim programlarında öğretim üyesi-öğrenci değişiminden söz edilen Erasmus programı gibi öğretim programlarına etkin katılım için, programların önceden belirlenen standartlara göre değerlendirilmelerinin önemi büyüktür. Bu tür değerlendirme çalışmaları programın işleyişi, kalitesi ve etkililiği hakkında bilgi verir ve gerekli düzenlemelerin yapılmasına olanak sağlar (Brett and Motterdam, 2020).

Sözü edilen bu değerlendirme çalışmalarının yapılabilmesi için, her programa ilişkin yeterlikler, öğrenme ürünleri ve kazanılması gereken becerilerin açık olarak belirlenmesi büyük önem taşımaktadır (McQuail and Windahl, 2021).

Belirlenen bu öğrenme ürünleri yüksek öğretimde kalite çerçevesinin oluşturulmasına temel teşkil ederek programların akreditasyonu sürecine ışık tutar. Üniversite düzeyinde asıl olan öğrenme ürünleri ve yeterliklerdir (McHaney ve diğ., 2020).

İki farklı öğrenme ürününden söz etmek mümkündür; konu alanlarına ilişkin oluşturulan standartlara ulaşılmayı garantilemek amacı ile öğrenme ürünlerinin oluşturulması ve belli derece yapıları (lisans/yüksek lisans gibi) sonunda ulaşılmaması istenen öğrenme ürünlerinin oluşturulması (Brett and Motterdam, 2020).

Birinci grup öğrenme ürünleri meslekî standartlarla ilişkilidir. Mesleki standartlarla ilişkili olan öğrenme ürünlerinin belirlenmesi ilgili meslek grubu için kabul edilebilir ya da edilemez düzeydeki performansların belirlenmesi açısından önem taşımaktadır (Brett and Motterdam, 2020).

İkinci grup öğrenme ürünlerinde ise belli bir derecenin sonunda ulaşılmaması beklenen öğrenme ürünlerinin ortaya konulması söz konusudur. Öğrencilerin neyi başarmasını istediğimiz ve buna ulaşmış olup olmadığını nasıl anlaşılacağı öğrenme ürünlerini belirlemede cevap verilmesi gereken iki önemli sorudur (Brett and Motterdam, 2020).

Otter öğrenme ürünlerinin belirlenmesinin öğrenmede katılımcı sorumluluğunun daha fazla olmasını ve öğrencilerin birbirlerini değerlendirmelerine olanak sağlayacağı konusunu önemle vurgulayarak süreç değerlendirmenin etkin olarak yapılmasının öğrencilerin kendilerini değerlendirmelerine yardımcı olacağını ifade etmektedir (Brett and Motterdam, 2020).

Avrupa genelinde yüksek eğitimde karşılaştırılabilir dereceler oluşturabilmek ve Avrupa Yüksek Eğitim Alanını oluşturmak için standartlara ve yeterliklere dayalı öğretim süreçlerinin önemi büyüktür. Avrupa'da yüksek öğretimde derece sınıflamasına gidilmesinin (first/second cycle) ilerde farklı konu alanları arasında karşılaştırmaya olanak sağlanabilmesi açısından da önemli olduğu belirtilmektedir (Bozkurt, 2019).

Sonuç

Sonuç olarak eğitim ve öğretim süreçlerinde yeni teknolojilerin kullanımının giderek yaygınlaşmasıyla birlikte günümüzde artık Türkiye yükseköğretim kurumlarının çoğunluğunun Avrupa Birliği katılım sürecinde Erasmus Üniversite Beyannamesini almaları ve süreci geliştirmeleri ile birlikte yüksek öğretimde yeni bir sürece girilmiştir.

Bu bağlamda Türkiye'nin Avrupa Birliği katılım sürecinde kabul edildiği diğer bir kaç program arasında Socrates ve Leonardo gibi eğitimle ilgili projeler vardır. Yakın bir dönemde uygulamaya giren Çerçeve Programında anahtar sözcükler “bütünleşme”, “yayılma” ve “yakınsama”dır.

Avrupa'daki yüksek öğretim kurumları ile katılımcı-öğretim üyesi değişimini beraberinde getiren bu süreçte yüksek öğretim programlarında belli yeni düzenlemelerin de yapılması gerekmektedir.

AKTS (Avrupa Kredi Transfer Sistemi) yani derslerin işyüklerinin ve kredilerinin belirlenmesi bu kapsamda yapılmış olan ve tüm Avrupa ülkelerinde kabul edilen çalışmalardandır.

Yüksek öğretimde AKTS gibi kalite konusu da Bologna sürecinde gerçekleştirilmesi beklenen hareket planlarından biridir. Bu süreçte, programların kalite çerçevesinin belirlenmesi konusu gündeme gelmiştir.

Avrupa Birliği'nce yapılan çalışmada yüksek öğretim programlarında kalitenin sağlanabilmesi için Avrupa'daki yaklaşımlardan hareketle yüksek öğretimde kalite çerçevesini belirlemedeki yaklaşımlar ele alınmış ve bu kapsamda özellikle öğrenme ürünleri yaklaşımı ayrıntılı olarak irdelenmiştir.

Yüksek öğretimde program geliştirme çalışmalarına da temel oluşturan kalite çerçevesinin belirlenmesine ilişkin Avrupa'daki yaklaşımların bilinmesinin Erasmus programına katılım sürecinde aktif rol oynayan Türkiye için yüksek öğretimde gerekli düzenlemelerin yapılabilmesi açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

Kaynakça

Anil, Aggarwal. (Editor). *Web-Based Learning and Teaching Technologies: Opportunities and Challenges*. Hershey, PA, USA: Idea Group Publishing, 2020.

Bozkurt, Veysel, *Enformasyon Toplum ve Eğitim, Türk Dünyası Araştırma Vakfı*, sayı 3, Bursa, 2019.

Brett, Paul and Motterdam, Gary, *A Special Interest in Computers, learning and Teaching with Infromation and Communications Technologies (ICT)*, Kent, IATEFL Publications, 2020.

Erdoğan, İrfan ve Alemdar, Korkmaz. *Öteki Kuram: Kitle İletişimine Yaklaşımların Tarihsel ve Eleştirisel Bir Değerlendirilmesi*. Ankara, Pozitif Matbaacılık, 2021.

European Comission. *Research Networking in Europe, Striving for Global Leadership*. September 2021, European Communities, Belgium,2017.

Howard Caroline (Editor). *Distance Learning and University Effectiveness: Changing Educational Paradigms for Online Learning*. Hershey, PA, USA: Idea Group Inc, 2017.

Howell, S. L. (Editor). *In Online Assessment and Measurement: Case Studies from Higher Education. K-12 and Corporate*.Hershey, PA, USA: Information Science Publishing, 2023.

Islam, R. *The Virtues of Virtual Universites*. M.Yalvaç and S.Gülseren, In “First International Conference On Innovations İn Learnign For The Future: E-Learning”.İstanbul, Turkey, October 26-17, 2023, Proceedings, İstanbul University Rectorate PublicationPublication No:4551, 2023.

Khalifa, Mohamed. and Shen, Ning. *Web-based Learning Effectiveness*, M.Yalvaç and S.Gülseren (Eds.). In “First International Conference on Innovations in Learnign for the Future: e-Learning”. stanbul, Turkey, October 26-17, 2023, Proceedings, İstanbul University Rectorate Publication No:4551, 2023.

Lister, Martin et al, *The European Telecom Review*, NY, Routledge, 2017. Magoulas, George. (Editor). *Advances in Web-Based Education : Personalized Learning Environments*. Hershey, PA, USA: Information Science Publishing, 2023.

McLuhan, Marshall. *Gutenberg Galaksisi*. Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 2019. McLuhan, Marshall. *New Media*. Routledge, NY, Routledge, 2017.

McHaney, Roger ve diğerleri. Pedagogical Methodology in Virtual Courses Anil,Aggarwal. (Editor).:In “Web-Based Learning and Teaching Technologies: Opportunities and Challenges”. Chapter IX, Hershey, PA, USA: Idea Group Publishing, 2020.

McQuail, Denis and Windahl, Sven. Kitle İletişim Modelleri. İstanbul, İmge Kitapevi Yayınları, 2021.

Roger, Harrison. (Editor). Supporting Lifelong Learning: Perspective on Learning, Volume 1. Florence, KY, USA: Routledge, 2019.

Schriewer, Jurgen. (Editor). Problems & Prospects of European Education. Westport, CT, USA: Greenwood Publishing Group, Incorporated, 2020.

Yalvaç, Mesut A Basic Approach to Innovations in Learning in the Future: Information Processing Model.”First International Conference on Innovations in Learnign for the Future :e-Learning, İstanbul, Turkey, October 26-17, 2023, Proceedings, İstanbul University Rectorate Publication No:4551, 2023.